www.dailyassam.com

পৰীক্ষিতৰ ব্ৰহ্মশাপ

সাহিত্যৰ বিভিন্ন ৰূপৰ ভিতৰত গদ্য হ'ল অন্যতম। গদ্যৰ মাধ্যমত যুক্তিপূৰ্ণভাৱে চিন্তাভাৱনা প্ৰকাশ কৰিব পাৰি। কোনো ঘটনাপ্ৰবাহক ক্ৰম অনুসৰি আৰু যথোপযুক্ত গুৰুত্ব দি প্ৰকাশ কৰিবলৈ গদ্যই হ'ল উপযুক্ত মাধ্যম। প্ৰাচীন আৰু লৌকিক সাহিত্যৰ পূৰ্বতে প্ৰকাশ মাধ্যম আছিল পদ্য। পৰৱৰ্তী পৰ্যায়তহে গদ্যত প্ৰকাশ কৰাৰ ধাৰা আৰম্ভ হয়। বিশুদ্ধ অসমীয়া ভাষাৰ গদ্য সাহিত্যৰ জনকৰূপে ভট্টদেৱক অভিহিত কৰা হৈছে। আধুনিক গদ্য সাহিত্যৰ বিকাশৰ ধাৰাত তেখেতৰ ঐতিহাসিক ভূমিকা সৰ্বজন স্বীকাৰ্য।

আখ্যান সাহিত্যৰ জৰিয়তে মানৱীয় সম্পৰ্ক, চেতনা, নৈতিক প্ৰমূল্য আৰু সামাজিক দায়বদ্ধতা সম্পৰ্কে জনা বা বুজাৰ সুযোগ থাকে। ভট্টদেৱে এনে এক আখ্যানকে গদ্যৰ জৰিয়তে আমালৈ আগবঢ়াইছে।

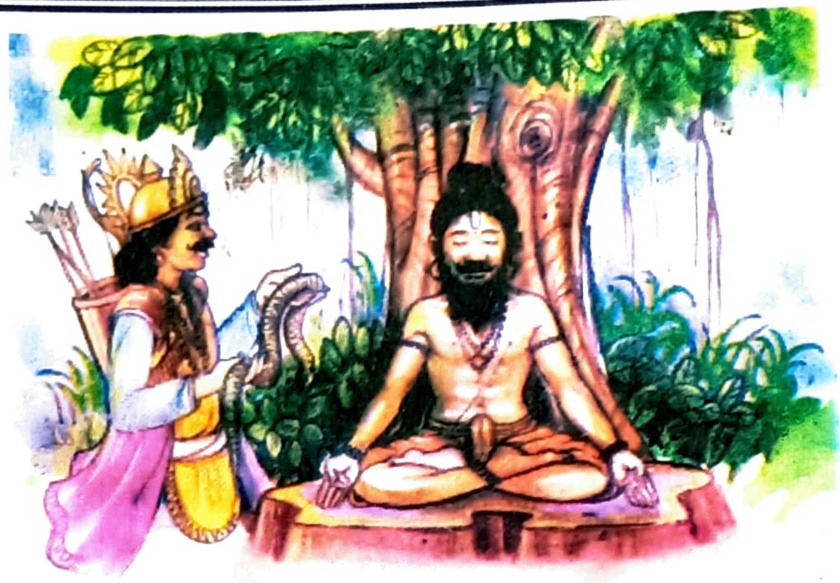

একদিনা পৰীক্ষিত ৰাজা ধনুশৰ ধৰি মৃগয়া কৰিতে বনক গৈলা। মৃগক খেদি ক্ষুধায়ে তৃষ্ণায়ে শ্ৰান্ত হৈলা। জল খুজিতে শমীক মুনিৰ আশ্ৰমক গৈলা। দেখন্ত ঃ মুনি চক্ষু মুদি সমাধি কৰি আচন্ত। এমন মুনিত তৃষ্ণায়ে আকুল হৈয়া জল খুজিলা। পাচে দান সমিধান একো নপাই অৱজ্ঞা কৰিল মানি ক্ৰোধ কৰিলা। ই ব্ৰাহ্মণে মিছায়ে সমাধি ধৰি মোক নমাতিলা। আৰ আজি বোল বুঁঝু। এহিবুলি মৰা সৰ্প ধনুৰ আগে আনি মুনিৰ গলত দিয়া গৃহক গৈলা। পাচে তান পুত্ৰ শৃঙ্গী বাৰ্তা পায়া ক্ৰোধে ছৱালসৱৰ আগতে বোলন্ত ঃ অহো ৰাজাৰ অন্যায় দেখ। দাস হৈয়া স্বামীক অপকাৰ কৰে ঃ ব্ৰাহ্মণসৱে ক্ষত্ৰিয়ক ৰাজা পাতিছে ঃ সি কোন আমাক দ্ৰোহ কৰে ঃ দুষ্টৰ নিয়ন্তা কৃষ্ণ বৈকুণ্ঠক গৈলে, আৰা এতেক অন্যায় কৰে।

আজি মঞিঁ দণ্ডিবো ঃ মোৰ বল দেখ। এহি বুলি কৌষিকী জলত আচান্ত কৰি ৰজাক সপ্তদিনত তক্ষকে দংশোক বুলি শাপ দিলা। পাচে আশ্ৰমে আসি পিতৃৰ গলত সৰ্প দেখি উচ্চ কৰি কান্দন্ত।...... পুত্ৰৰ বিলাপ শুনি শমীকে চকু মেলি সৰ্প গুচাই পুছন্ত ঃ হে বালক, কেনে ক্ৰন্দন কৰস, কোনে তোক অপকাৰ কৰিলেক। পাচে শৃঙ্গী ৰজাক শাপিবাৰ কথা কহিলা। তাক শুনি পুত্ৰক নিন্দা কৰন্ত। অহো দুষ্ট পুত্ৰ কি অন্যায় কৰিলি। ৰাজাকো শাপিলি যাতো ৰাজ্য নষ্ট হৈলে লোকত চৌৰ-খান্ট হইবেক। প্ৰজায়ো

নানা দুঃখ পাইবেক। সি পাতেকে তোক পাইবেক। বিশেষত পৰীক্ষিত চক্ৰবৰ্ত্তী ৰাজা। মহা ধৰ্ম্মপৰ, আৰো হৰিভক্ত। মহাশ্ৰান্ত হৈয়া আমাত জল খুজিলন্ত। আক্ষ কেনে শাপ দিলি। ই পাপৰ আন প্ৰায়শ্চিত্ত নেদেখি কৃষ্ণক প্ৰাৰ্থন্ত। হে কৃষ্ণ, অনা-অপৰাধী তোমাৰ ভক্তিক

অবোধ ছাৱালে অপকাৰ কৰিলে। তাক সৰ্ব্বাত্মা তুমি ক্ষমা কৰা। সুতে বোলন্তঃ হৰিভক্তসৱে অপকাৰ কৰিলেও সমৰ্থ হুয়া প্ৰতিকাৰ নকৰন্ত। এতেকে শমীকেও পুত্ৰৰ অপৰাধতো তাপিত হৈলা। ৰাজাৰ অপৰাধ নুগুনিলা। যাতো সাধুসৱে পৰৰ দুঃখেসে দুঃখী হৈয়া আপুনাৰ দুঃখ নুগুনে।

(এই পাঠটি ভট্টদেৱৰ কথা ভাগৱতৰ 'পৰীক্ষিতৰ ব্ৰহ্মশাপ' নামৰ অধ্যায়টোৰপৰা লোৱা হৈছে।)

জানো আহা

ভট্টদেৱ (১৫৫৮-১৬৩৮) ঃ

ভট্টদেৱ অসমীয়া গদ্য সাহিত্যৰ জন্মদাতা। তেখেতৰ সম্পূৰ্ণ নাম আছিল বৈকুণ্ঠ নাথ ভাগৱত ভট্টাচাৰ্য। তেখেতৰ জন্ম হৈছিল ১৫৫৮ খ্ৰীষ্টাব্দত কামৰূপ জিলাৰ (বৰ্তমান বৰপেটা জিলা) বৰনগৰ অঞ্চলৰ ভেৰাগ্ৰামত। তেখেতৰ পিতাকৰ নাম আছিল শ্ৰীচন্দ্ৰ ভাৰতী। পিতৃৰ নিৰ্দেশ মতে তেখেতে দামোদৰদেৱৰ ওচৰত শৰণ লৈছিল।

সকলো শাস্ত্ৰতে ভট্টদেৱৰ গভীৰ ব্যুৎপত্তি আছিল। অসাধাৰণ দক্ষতাৰে ভাগৱত আৰু পুৰাণ ব্যাখ্যা কৰিছিল। তাৰ বাবে তেখেতক কবিৰত্ন আৰু ভট্টাচাৰ্য উপাধিৰে বিভূষিত কৰিছিল। তেখেতে গদ্যপুথি কথা-ভাগৱত, কথা-গীতা আৰু কথা- ৰত্নাৱলী ৰচনা কৰিছিল। ইয়াৰ উপৰি অসমীয়া ভাষাত শৰণ-মালিকা, গুৰু-বংশাৱলী, প্ৰসংগ-মালা আৰু সংস্কৃত ভাষাত 'ভক্তিসাৰ' আৰু 'ভক্তি বিবেক' ৰচনা কৰিছিল।

ভট্টদেৱৰ আগতে কোনো আৰ্যমূলীয় ভাৰতীয় ভাষাতে গদ্যত পুথি ৰচিত হোৱা নাছিল। অৱশ্যে তেখেতৰ গদ্য বুৰঞ্জীৰ ভাষাৰ দৰে কথিত গদ্য নহয়; সমসাময়িক পদ্যৰ ভাষাৰ দ্বাৰা প্ৰভাৱান্বিত গদ্যহে। কিন্তু অসমীয়া লিখিত গদ্যৰ গাঁথনিৰ ৰূপটো ভট্টদেৱৰ গদ্যতে পোন প্ৰথমে স্পষ্ট হৈছিল।

পাঠটোৰ মূল কথাখিনি জানো আহা

ৰজা পৰীক্ষিত এদিন চিকাৰ কৰিবলৈ বনলৈ গ'ল। পিয়াহ লগাত পানী খাবলৈ শমীক মুনিৰ আশ্রম পালেগৈ আৰু পানী খুজিলে। শমীক মুনিয়ে চকু মুদি তেতিয়া ধ্যান কৰি আছিল। ৰজাৰ কথা তেখেতৰ কাণত নপৰিল। তেতিয়া ৰজাই ভাবিলে যে ধ্যান কৰা ভাও জুৰি মুনিয়ে তেখেতক অৱজ্ঞা কৰিছে। খঙত একো নাই হৈ ৰজাই ওচৰতে পৰি থকা মৰা সাপ এডাল মুনিৰ ডিঙিত মেৰিয়াই দিলে। মুনিৰ পুত্ৰ শৃংগীয়ে এই কথা জানিব পাৰি খঙত অগ্নিশৰ্মা হৈ কৌষিকী নদীৰ পানী স্পৰ্শ কৰি ৰজাক সাতদিন পাছত তক্ষক নামৰ সাপে দংশন কৰিব বুলি অভিশাপ দিলে। তাৰ পাছত শমীক মুনিৰ কাষত পুত্ৰ শৃংগী উপস্থিত হ'ল। পুত্ৰৰ মুখে ৰজাক অভিশাপ দিয়াৰ কথা জানিব পাৰি শমীক মুনিয়ে বৰ বেজাৰ পালে। পুত্ৰক বুজালে যে ৰজা অবিহনে ৰাজ্যৰ অৱস্থা বেয়ালৈ যাব আৰু চোৰ-ডকাইতৰ উৎপাত বাঢ়িব। তদুপৰি, পৰীক্ষিত হৈছে চক্ৰৱৰ্তী ৰজা। গতিকে প্ৰায়শ্চিত্ত হিচাপে তেওঁ কৃষ্ণৰ প্ৰাৰ্থনাত ৰত হ'ল। তেখেতে ৰজাৰ দোষ নেদেখি পুত্ৰৰ কাৰ্যৰ বাবেহে অনুশোচনা প্ৰকাশ কৰিছে। মহৎ ব্যক্তিয়ে আনৰ মহত্ব আৰু নিজৰ দোষহে প্ৰথমে উপলব্ধি কৰে।

ক্ৰিয়া- কলাপ

ক—পাঠভিত্তিক ক্ৰিয়া

(১) তলৰ বাক্যকেইটা পঢ়া আৰু উত্তৰ দিয়া।

(ক) দেখন্ত ঃ মুনি চক্ষু মুদি সমাধি কৰি আচন্ত। এমন মুনিত তৃষ্ণায়ে আকুল হৈয়া জল খুজিলা।

- মুনিয়ে চকু মুদি কি কৰি আছিল?
- মুনিজনৰ নাম কি?
- পিয়াহত আকুল হৈ কোনে মুনিক পানী খুজিছিল?

(খ) পাচে তান পুত্ৰ শৃঙ্গী বাৰ্তা পায়া ক্ৰোধে ছৱালসৱৰ আগতে বোলন্ত ঃ অহো ৰাজাৰ অন্যায় দেখ।

- কি খবৰ পাই মুনি পুত্ৰ শৃঙ্গীৰ খং উঠিছিল?
- ৰজাই কি অন্যায় কৰাৰ কথা কৈছে?

(গ) আজি মঞিঁ দণ্ডিবো ঃ মোৰ বল দেখ। এহি বুলি কৌষিকী জলত আচান্ত কৰি ৰজাক সপ্ত দিনত তক্ষকে দংশোক বুলি শাপ দিলা।

- উক্ত কথাফাকি কোনে কৈছিল আৰু কিয় কৈছিল?
- শৃঙ্গীয়ে কৌষিকী জলত গা ধুই ৰজাক কি বুলি অভিশাপ দিছিল?

(ঘ) **অহো দুষ্ট পুত্ৰ কি অন্যায় কৰিলি।**

- শমীক মুনিয়ে শৃঙ্গীক দুষ্ট পুত্ৰ বুলি কিয় কৈছিল আৰু কি অন্যায় কৰাৰ কথা কৈছিল?

(ঙ) **মহাশ্ৰান্ত হৈয়া আমাক জল খুজিলন্ত। আঙ্ক কেনে শাপ দিলি। ই পাপৰ আন প্ৰায়শ্চিত্ত নেদেখি কৃষ্ণক প্ৰাৰ্থন্ত।**

- শৃঙ্গীয়ে ৰজাক অভিশাপ দি পাপ কৰাৰ বাবে শমীক মুনিয়ে ভগৱান কৃষ্ণৰ ওচৰত কি বুলি প্ৰাৰ্থনা কৰিছিল?

২) **উত্তৰ দিয়া।**

ক) পৰীক্ষিত ৰজাৰ মৃত্যু হ'লে ৰাজ্যত কি কি সমস্যাৰ সৃষ্টি হ'ব পাৰে বুলি শমীক মুনিয়ে পুতেকক কৈছিল?

খ) শমীক মুনিৰ মহত্ব কেনেকৈ প্ৰকাশ পাইছে লিখা।

৩) **'পৰীক্ষিতৰ ব্ৰহ্মশাপ' নামৰ পাঠটোৰ পৰা তুলি দিয়া বাক্যকেইটা আধুনিক অসমীয়া গদ্য ৰূপত লিখা।**

পুৰণি অসমীয়া ৰূপ	আধুনিক অসমীয়া ৰূপ
উদাহৰণ— একদিনা পৰীক্ষিত ৰাজা ধনু-শৰ ধৰি মৃগয়া কৰিতে বনক গৈলা।	এদিন পৰীক্ষিত ৰজাই ধনু-শৰ লৈ পছু চিকাৰ কৰিবলৈ বনলৈ গৈছিল।
মৃগক খেদি ক্ষুধায়ে তৃষ্ণায়ে শ্ৰান্ত হৈলা।	....
এহিবুলি মৰা সৰ্প ধনুৰ আগে আনি মুনিৰ গলত দিয়া গৃহক গৈলা।	....
পাচে শৃঙ্গী ৰাজাক শাপিবাৰ কথা কহিলা।	....
মহা ধৰ্ম্মপৰ, আৰো হৰিভক্ত। মহাশ্ৰান্ত হৈয়া আমাত জল খুজিলন্ত।	....
যাতো সাধুসৱে পৰৰ দুঃখেসে দুঃখী হৈয়া আপুনাৰ দুঃখ নুগুনে।	....

☞ *নিৰীক্ষণৰ পাছত শিক্ষকৰ চহী*

৪) ব্যাখ্যা কৰা।

ক) দাস হৈয়া স্বামীক অপকাৰ কৰে ঃ ব্ৰাহ্মণসৱে ক্ষত্ৰিয়ক ৰাজা পাতিছে ঃ সি কোন আমাক দ্ৰোহ কৰে ঃ দুষ্টৰ নিয়ন্তা কৃষ্ণ বৈকুণ্ঠক গৈলে, আৰা এতেক অন্যায় কৰে।

খ) যাতো সাধুসৱে পৰৰ দুঃখেসে দুঃখী হৈয়া আপুনাৰ দুঃখ নুগুনে।

৫) তলত দিয়া শব্দবিলাকৰ অৰ্থ শব্দ সম্ভাৰ আৰু অভিধান চাই লিখা।

সমাধি তৃষ্ণা আকুল দণ্ডিবো কৌষিকী আচান্ত তক্ষক শাপ

খ—ভাষা অধ্যয়ন (ব্যাৱহাৰিক ব্যাকৰণ)

৬) তলত দিয়া শব্দবোৰৰ বিপৰীত অৰ্থ প্ৰকাশ কৰা শব্দবোৰ পাঠত আছে। বিচাৰি উলিয়াই লিখা।

প্ৰজা	-	....	প্ৰশংসা	-	....
নিম্ন	-	....	উপকাৰ	-	....
শান্ত	-	....	ন্যায়	-	....
সুখ	-	....	অসমৰ্থ	-	....

৭) তলত দিয়া শব্দবোৰৰ অৰ্থ লিখি পাৰ্থক্য প্ৰকাশ হোৱাকৈ বাক্য ৰচনা কৰা।

শাপ সাপ	তান টান
শৰ সৰ	সুত সূত

৮) শুদ্ধ উত্তৰটোত (✓) চিন দিয়া

কৃষ্ণ শব্দটোৰ 'ষ্ণ' যুক্তাক্ষৰটো ভাঙিলে হ'ব

ক) ষ + ঞ খ) ষ + ছ

গ) ষ + ণ ঘ) ষ + ন

নিৰীক্ষণৰ পাছত শিক্ষকৰ চহী

৯) শ্ৰান্ত শব্দৰ ‘শ্ৰ’ যুক্তাক্ষৰ ভাঙিলে হ’ব

ক) ড় + শ   খ) য + ড়

গ) শ + ঋ   ঘ) শ + ৰ

১০) অৱজ্ঞা শব্দৰ ‘জ্ঞ’ যুক্তাক্ষৰ ভাঙিলে হ’ব

ক) জ + ণ   খ) জ + ন

গ) জ + ঞ   ঘ) জ + ছ

১১) পাঠত তোমালোকে ৰাজা, পিতৃ, ব্ৰাহ্মণ, পুত্ৰ— এই শব্দকেইটা পাইছা; শব্দকেইটাৰ বিপৰীত লিংগ বুজোৱা শব্দ লিখা।

পুংলিংগ	স্ত্ৰীলিংগ
১)	....
২)	....
৩)	....
৪)	....

১২) পাঠটো পঢ়ি পুৰণি অসমীয়া ভাষাত ব্যৱহাৰ হোৱা বৰ্তমান, অতীত আৰু ভৱিষ্যত কালৰ ক্ৰিয়া পদকেইটা বাছি উলিয়াই লিখা।

উদাহৰণ ঃ বোলন্ত

১) ....   ২) ....   ৩) ....

৪) ....   ৫) ....

গ — জ্ঞান সম্প্ৰসাৰণ

১৩) পৰীক্ষিত ৰজাই শমীক মুনিৰ গলত মৰা সাপ আঁৰি দি ভুল কৰা নাছিলনে? তোমাৰ মতামত ব্যক্ত কৰা।

১৪) তোমাৰ জীৱনত কেতিয়াবা তুমি কৰিবনলগীয়া কাম কৰিছিলা নেকি লিখা।

১৫) তলত দিয়া বিষয়সমূহ আলোচনা কৰা।

(ক) পৰীক্ষিতৰ জন্ম কাহিনী

(খ) শমীক মুনিৰ গলত মৰা সাপ আঁৰি দি পৰীক্ষিত ৰজা কেনেকুৱা অৱস্থাৰ সন্মুখীন হ’ব লগীয়া হ’ল?

☞ *কাৰ্যটো কৰাত ছাত্ৰ-ছাত্ৰীক সহায় কৰিব*

☞ *নিৰীক্ষণৰ পাছত শিক্ষকৰ চহী*

১৬) মৃগয়াই কিদৰে প্ৰাণীকুল আৰু প্ৰাকৃতিক পৰিৱেশৰ ক্ষতি সাধন কৰিব পাৰে, যুক্তি সহকাৰে লিখা।

শ্ৰেণী কোঠাত আলোচনা চক্ৰ পাতি ছাত্ৰ-ছাত্ৰীক সহায় কৰিব।

ঘ — প্ৰকল্প

১৭) পৃথিৱীৰ পৰা কিছুমান প্ৰাণীৰ প্ৰজাতি বিলুপ্ত হ'বলৈ ধৰিছে। বিলুপ্ত হ'বলৈ ধৰা প্ৰাণীৰ নাম, বিলুপ্ত হোৱাৰ কাৰণ আৰু সংৰক্ষণৰ উপায় উলিয়াই তালিকাত অন্তৰ্ভুক্ত কৰা।

ক) বিলুপ্তপ্ৰায় হোৱা প্ৰাণীৰ নাম

১) ....

২) ....

৩) ....

৪) ....

৫) ....

শিহু

খ) বিলুপ্ত হোৱাৰ কাৰণ

১) ....

২) ....

৩) ....

৪) ....

৫) ....

হুদু

সোণালী বান্দৰ

গ) সংৰক্ষণ কৰাৰ উপায়

১) ....

২) ....

৩) ....

৪) ....

৫) ....

বন কপৌ

১৮) মহাভাৰত আৰু ৰামায়ণৰ পৰা তিনিটাকৈ নাৰী-চৰিত্ৰ উল্লেখ কৰি চমুটোকা লিখা।

১৯) পাঠটোৰ আখ্যানভাগ নাটকীয় ৰূপত লিখি অভিনয় কৰা।

নিৰীক্ষণৰ পাছত শিক্ষকৰ চহী